

Αριθμός 464

ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2002 ΕΩΣ 2007
Οδηγία δυνάμει του άρθρου 20

Η Κεντρική Τράπεζα, ασκώντας τις εξουσίες που παρέχονται σ' αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20(3)(β) των περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007 και για σκοπούς εφαρμογής του Πλαισίου για τον Ενιαιοπισμό Πλαστών Τραπεζογραμμάτων και τη Διαλογή Κατάλληλων προς Κυκλοφορία Τραπεζογραμμάτων από Πιστωτικά Ιδρύματα και Λοιπούς Φορείς που Κατ' Επάγγελμα Χειρίζονται Μετρητά ημερομηνίας 16 Δεκεμβρίου 2004, εκδίδει την παρούσα Οδηγία:

ΜΕΡΟΣ Ι

ΤΙΤΛΟΣ, ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Συνοπτικός
τίτλος και
επεξηγήσεις

1. (α) Η παρούσα Οδηγία θα αναφέρεται ως η περί της Εφαρμογής του Πλαισίου Ανακύκλωσης Τραπεζογραμμάτων Ευρώ Οδηγία του 2008.

(β) Η παρούσα Οδηγία σκοπεύει:

Επίσημη
Εφημερίδα
της Ε.Ε.
L181,
4.7.2001, σ. 6

- (i) να βοηθήσει τα πιστωτικά ιδρύματα, τα ΣΠΙ, και τους λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια, να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 6 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 του Συμβουλίου της 28^{ης} Ιουνίου 2001 σχετικά με τον καθορισμό των αναγκαίων μέτρων για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κίβδηλεια,
- (ii) να συμβάλει, με αποτελεσματικό τρόπο, στην εφαρμογή κοινής πολιτικής στο Ευρωσύστημα σχετικά με την ανακύκλωση τραπεζογραμμάτων από πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια, για να αποφευχθούν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό στη ζώνη του ευρώ και να συμβάλει με αυτό τον τρόπο στη δημιουργία ενιαίου χώρου μετρητών σε ευρώ,
- (iii) να υποδείξει στα πιστωτικά ιδρύματα και στους λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια την τήρηση κανόνων δέουσας επιμέλειας σχετικά με το χειρισμό τραπεζογραμμάτων, προκειμένου να συμβάλλουν στη διατήρηση της ποιότητας και της γνησιότητας των σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων.

Ερμηνεία

2. Στην παρούσα Οδηγία, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια –
- «ανακύκλωση τραπεζογραμμάτων» σημαίνει την επανάθεση στην κυκλοφορία γνήσιων και κατάλληλων τραπεζογραμμάτων τα οποία οι φορείς παραλαμβάνουν από το κοινό, σύμφωνα με τις πρόνοιες της παρούσας Οδηγίας
 - «ανωτέρα βία» σημαίνει ανώμαλη και απρόβλεπτη κατάσταση η οποία είναι πέραν του ελέγχου του φορέα και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, θεομηνία, απεργίες, καταλήψεις ή άλλες εργασιακές διαταραχές, εχθροπραξίες, πολέμους, αποκλεισμούς, εξεγέρσεις, στάσεις, τρομοκρατικές ενέργειες, επιδημίες, κατολισθήσεις, σεισμούς, καταιγίδες, κεραυνούς, πλημμύρες, διαβρώσεις από νερά πλημμύρας, εκρήξεις και οποιαδήποτε άλλα απρόβλεπτα συμβάντα συνεπεία των οποίων ο εφοδιασμός με τραπεζογραμμάτια παρακωλύεται σημαντικά
 - «απομακρυσμένο υποκατάστημα πιστωτικών ιδρυμάτων» σημαίνει υποκατάστημα το οποίο βρίσκεται μακριά από το επαρχιακό κεντρικό

κατάστημα τράπεζας και το οποίο η Κεντρική Τράπεζα συγκατανεύει να θεωρηθεί ως απομακρυσμένο υποκατάστημα.

- «Αυτόματη Ταμειολογιστική Μηχανή» ή «ΑΤΜ» σημαίνει κάθε είδους μηχανήμα αυτοεξυπηρέτησης που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες, το οποίο θέτει σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια, ανεξάρτητα από τις λοιπές υπηρεσίες που παρέχει, (για παράδειγμα ηλεκτρονικά τραπεζικά εμβάσματα, εκτύπωση βεβαιώσεων υπολοίπου/κινήσεων λογαριασμού κλπ) εκτός των μηχανημάτων ανακύκλωσης τραπεζογραμμάτων.
- Παράρτημα Ι - «γνήσια αλλά ακατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια» σημαίνει γνήσια τραπεζογραμμάτια τα οποία όμως, σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα διαλογής τραπεζογραμμάτων του Ευρωσυστήματος όπως καταγράφονται στο Παράρτημα Ι, δεν μπορούν να επανατεθούν σε κυκλοφορία.
- Παράρτημα Ι - «γνήσια και κατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια» σημαίνει γνήσια και κατάλληλα τραπεζογραμμάτια, σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα διαλογής τραπεζογραμμάτων του Ευρωσυστήματος όπως καταγράφονται στο Παράρτημα Ι, για να επανατεθούν σε κυκλοφορία.
- «ΕΚΑΤ» σημαίνει το Εθνικό Κέντρο Ανάλυσης Τραπεζογραμμάτων.
- «εκπαιδευμένος υπάλληλος» σημαίνει το προσωπικό του φορέα, το οποίο έχει παρακολουθήσει σεμινάριο για τον έλεγχο γνησιότητας και καταλληλότητας τραπεζογραμμάτων που διοργανώνει η Κεντρική Τράπεζα και είναι κάτοχος σχετικού πιστοποιητικού.
- «Κεντρική Τράπεζα» σημαίνει την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.
- «λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια» σημαίνει οργανισμούς, των οποίων η επαγγελματική απασχόληση συμπεριλαμβάνει την επεξεργασία και διανομή τραπεζογραμμάτων, καθώς και οργανισμούς, των οποίων η επαγγελματική απασχόληση συμπεριλαμβάνει την ανταλλαγή ξένων τραπεζογραμμάτων και συμπεριλαμβάνει εμπορικές επιχειρήσεις και άλλους οργανισμούς, που ανεφοδιάζουν τις ΑΤΜs ή και χειρίζονται μηχανήματα αυτοεξυπηρέτησης που διαθέτουν τραπεζογραμμάτια στο κοινό.
- «μηχάνημα ανακύκλωσης τραπεζογραμμάτων» σημαίνει οποιονδήποτε τύπο μηχανήματος επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων το οποίο χειρίζεται πελάτης και το οποίο αποδέχεται για κατάθεση τραπεζογραμμάτια, ελέγχει κάθε τραπεζογραμμάτιο για γνησιότητα και καταλληλότητα, αποθηκεύει τα γνήσια και κατάλληλα τραπεζογραμμάτια και τα επαναθέτει σε κυκλοφορία.
- «μηχάνημα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων» σημαίνει μηχανή την οποία χειρίζονται πελάτες ή προσωπικό του φορέα και η οποία:
 - (i) επεξεργάζεται τα τραπεζογραμμάτια με αυτόματη μαζική τροφοδοσία, αναγνωρίζει τα γνήσια τραπεζογραμμάτια ελέγχοντας στοιχεία ασφάλειας τα οποία είναι ενσωματωμένα στα τραπεζογραμμάτια αυτά και ταξινομεί, χωρίς την επέμβαση του χρήστη, τα τραπεζογραμμάτια σε γνήσια ή σε ύποπτα ως παραχαραγμένα
 - (ii) ταξινομεί, με φυσικό διαχωρισμό, τα ύποπτα ως παραχαραγμένα από τα γνήσια τραπεζογραμμάτια
 - (iii) ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιείται ή κατασκευάστηκε διαχωρίζει, επίσης τα τραπεζογραμμάτια για καταλληλότητα, σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα διαλογής τραπεζογραμμάτων του Ευρωσυστήματος και
 - (iv) ανάλογα με την περίπτωση, αποθηκεύει πληροφορίες για τραπεζογραμμάτια που είναι ύποπτα ως παραχαραγμένα ή

άλλα τραπεζογραμμάτια τα οποία δεν αναγνωρίζει πλήρως ως γνήσια, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ιχνηλασιμότητα του λογαριασμού του καταθέτη

- «μηχάνημα κατάθεσης τραπεζογραμμάτων» σημαίνει οποιονδήποτε τύπο μηχανήματος επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων, το οποίο χειρίζεται πελάτης και το οποίο αποδέχεται για κατάθεση τραπεζογραμμάτια, ελέγχει τη γνησιότητα κάθε τραπεζογραμμάτιου αλλά δεν ανακυκλώνει τραπεζογραμμάτια που κατατέθηκαν σε προηγούμενες συναλλαγές
- «πιστωτικό ίδρυμα» σημαίνει:

(α) τράπεζα με την έννοια που αποδίδεται στον όρο από τους περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμους,

(β) συνεργατικό πιστωτικό ίδρυμα (ΣΠΙ), με την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από τους περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμους

66(1) του 1997
74(1) του 1999
94(1) του 2000
119(1) του
2003
4(1) του 2004
151(1) του
2004
231(1) του
2004
235(1) του
2004
20(1) του 2005
80(1) του 2008

68 του 1987
190 του 1989
8 του 1992
22(1) του 1992
140(1) του
1999
140(1) του
2000
171(1) του
2000
8(1) του 2001
123(1) του
2003
124(1) του
2003
5(1) του 2004
170(1) του
2004
230(1) του
2004
23(1) του 2005
49(1) του 2005
76(1) του
2005
29(1) του
2007
37(1) του
2007
177(1) του
2007

- «φορέας» σημαίνει πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια
- «τραπεζογραμμάτιο» σημαίνει τραπεζογραμμάτιο ευρώ.

Πεδίο
εφαρμογής

3. Η παρούσα Οδηγία εφαρμόζεται σε:

- (α) τράπεζες με την έννοια που τους αποδίδεται στους περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμους και εκτελούν τραπεζικές εργασίες στην Κύπρο,
- (β) πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία παρέχουν διασυννοριακές υπηρεσίες μέσω υποκαταστήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10Α(Ι) των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων,
- (γ) ΣΠΙ,
- (δ) και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια.

ΜΕΡΟΣ II

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ

Βασικοί όροι
για την
ανακύκλωση
τραπεζογραμ-
ματίων

4. (1) Επιτρέπεται η ανακύκλωση τραπεζογραμμάτων από οποιονδήποτε φορέα, μόνο εφόσον ο φορέας έχει ενημερώσει την Κεντρική Τράπεζα και έχει λάβει προηγούμενη γραπτή έγκριση.

(2) Η έγκριση για ανακύκλωση τραπεζογραμμάτων χορηγείται εάν ο φορέας πληροί όλες τις πιο κάτω προϋποθέσεις:

- (α) ο φορέας διαθέτει τα κατάλληλα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων και/ή κατάλληλο εκπαιδευμένο προσωπικό για το σκοπό αυτό,
- (β) ο φορέας τηρεί τις αναγκαίες διαδικασίες για έλεγχο γνησιότητας και έλεγχο ποιότητας και καταλληλότητας, όπως περιγράφονται με λεπτομέρεια στην παρούσα Οδηγία και στο «Πλαίσιο για τον εντοπισμό πλαστών τραπεζογραμμάτων και τη διαλογή κατάλληλων προς κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων από πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά» που υιοθετήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ στις 16 Δεκεμβρίου 2004.

Υποχρεώσεις
φορέων

5. Οι φορείς που ανακυκλώνουν έχουν τις πιο κάτω υποχρεώσεις -

- (α) οφείλουν να επαναθέτουν σε κυκλοφορία μόνο τραπεζογραμμάτια τα οποία έχουν ελεγχθεί, όπως προνοείται πιο κάτω στην υποπαράγραφο (β) και τα οποία έχουν αποδειχθεί γνήσια και κατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία
- (β) οφείλουν, να διενεργούν, είτε με μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων είτε από εκπαιδευμένους υπαλλήλους, τους ελέγχους γνησιότητας και καταλληλότητας για τραπεζογραμμάτια τα οποία θα επαναθέσουν σε κυκλοφορία, νοούμενου ότι:
 - (i) στην περίπτωση τραπεζογραμμάτων που επανατίθενται σε κυκλοφορία μέσω ATMs ή άλλων μηχανημάτων που χειρίζονται οι πελάτες, χρησιμοποιούνται μόνο τραπεζογραμμάτια των οποίων η γνησιότητα και καταλληλότητα έχει εξακριβωθεί αποκλειστικά από μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων τα οποία έχουν

ελεγχθεί επιτυχώς από Εθνική Κεντρική Τράπεζα μέλος του Ευρωσυστήματος,

- (ii) τραπεζογραμμάτια των οποίων η γνησιότητα έχει εξακριβωθεί από εκπαιδευμένους υπαλλήλους είτε χωρίς τη χρήση μηχανικών μέσων είτε με τη χρήση μηχανημάτων επεξεργασίας τα οποία δεν έχουν υποβληθεί σε έλεγχο επιτυχώς μπορούν να επανατεθούν σε κυκλοφορία μόνο από τα ταμεία των πιστωτικών ιδρυμάτων αφού έχει πρώτα εξακριβωθεί η καταλληλότητά τους.

Μέρος III

- (γ) οφείλουν, όταν επεξεργάζονται τραπεζογραμμάτια με μηχανικά μέσα, να χρησιμοποιούν μόνο μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων που εμπίπτουν στις κατηγορίες που καθορίζονται στο Μέρος III της παρούσας Οδηγίας και τα οποία έχουν ελεγχθεί επιτυχώς από μια Εθνική Κεντρική Τράπεζα μέλος του Ευρωσυστήματος σύμφωνα με τις κοινές διαδικασίες ελέγχου του Ευρωσυστήματος. Οφείλουν, επίσης, σε συνεργασία με τους προμηθευτές, να συντηρούν και να αναβαθμίζουν τα μηχανήματα συνεχώς.
- (δ) οφείλουν να επιστρέφουν τα τραπεζογραμμάτια τα οποία διαχωρίζονται ως γνήσια αλλά ακατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία, οι μεν τράπεζες στην Κεντρική Τράπεζα, τα δε ΣΠΙ στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια σε πιστωτικά ιδρύματα.
- (ε) οφείλουν, όταν εντοπίζουν παραχαραγμένο ή ύποπτο ως παραχαραγμένο τραπεζογραμμάτιο, να το παραδίδουν άμεσα στο ΕΚΑΤ.
- (στ) οφείλουν να μην επαναθέτουν σε κυκλοφορία τα τραπεζογραμμάτια που δεν τυγχάνουν ελέγχου για τη γνησιότητα και καταλληλότητα τους, αλλά οι μεν τράπεζες να τα επιστρέφουν στην Κεντρική Τράπεζα, τα δε ΣΠΙ στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια να τα επιστρέφουν σε πιστωτικά ιδρύματα.
- (ζ) οφείλουν να ενημερώνουν την Κεντρική Τράπεζα προτού εγκαταστήσουν και αρχίσουν να χρησιμοποιούν νέου τύπου μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων για ανακύκλωση.

Εξαιρέσεις

6. Από τις πιο πάνω υποχρεώσεις υπάρχουν εξαιρέσεις για απομακρυσμένα υποκαταστήματα Πιστωτικών Ιδρυμάτων καθώς και περιπτώσεις ανώτερης βίας ως ακολούθως:
 - (1) (α) Στην περίπτωση απομακρυσμένων υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων με πολύ μικρό όγκο συναλλαγών σε τραπεζογραμμάτια, ο έλεγχος καταλληλότητας των τραπεζογραμματίων που πρόκειται να επανατεθούν σε κυκλοφορία μέσω ATMs ή άλλων μηχανημάτων που χειρίζονται οι πελάτες μπορεί κατ' εξαίρεση να διενεργείται από εκπαιδευμένους υπαλλήλους, οι οποίοι θα πρέπει να διενεργούν τον έλεγχο με βάση τις πρόνοιες της παραγράφου 2.0 του Παραρτήματος Ι. Όμως ο έλεγχος γνησιότητας των τραπεζογραμματίων πρέπει να γίνεται από μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων τα οποία έχουν ελεγχθεί επιτυχώς από μία Εθνική Κεντρική Τράπεζα μέλος του Ευρωσυστήματος.
 - (β) Τα πιστωτικά ιδρύματα, σε στενή συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα, περιορίζουν την ποσότητα των τραπεζογραμματίων που ελέγχονται κατ' εξαίρεση χωρίς μηχανικά μέσα ως προς την